

بررسی تاثیر وجدان تحصیلی بر فرسودگی تحصیلی دانش آموزان مقطع متوسطه شهرستان اردل

منوچهر موسائی گله

دانشجوی کارشناسی ارشد، سنجش و اندازه گیری (روانشناسی)، دانشگاه آزاد اسلامی، خمینی شهر
 manouchehrmousayigaleh@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی تاثیر وجدان تحصیلی بر فرسودگی تحصیلی دانش آموزان مقطع متوسطه شهرستان اردل بود. این پژوهش از نظر هدف کاربردی، از نظر روش توصیفی-همبستگی و از نظر جمع آوری داده ها میدانی است. جامعه آماری پژوهش، کلیه دانش آموزان دوره متوسطه شهرستان اردل (۱۲۱۰ تن) بودند که از بین آنها براساس حداقل تعداد نمونه در پژوهش های تحلیل مسیر تعداد ۲۵۰ نفر به عنوان نمونه تعیین و به شیوه طبقه ای تصادفی انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش پرسشنامه های وجدان تحصیلی مکایلروی و بانتینگ (۲۰۰۲) و فرسودگی تحصیلی سالما-آروو ناتانن (۲۰۰۵) بود. جهت بررسی فرضیات پژوهش از مدل معادلات ساختاری و رویکرد کمترین مربعات جزئی استفاده گردید. یافته های پژوهش نشان داده است که تاثیر وجدان تحصیلی بر فرسودگی تحصیلی منفی و معنادار بوده است.

واژگان کلیدی: وجدان تحصیلی، فرسودگی تحصیلی، دانش آموز

۱- مقدمه

در عصر حاضر تعلیم و تربیت و به طور کلی تحصیل بخش مهمی از زندگی هر فرد را تشکیل می دهد. به علاوه، کیفیت و کمیت تحصیل نیز نقش مهمی را در آینده فرد ایفا می کند. بر این اساس نزدیک به یک قرن است که روان شناسان به صورت گسترده در تلاش برای شناسایی عوامل پیش بینی کننده بهبود کیفیت تحصیلی می باشند (طلایی و بزرگ، ۱۳۹۴). تعلیم و تربیت فرایندی دامنه دار و چند بعدی است و تحقق اهداف آن مستلزم نگاه همه جانبه به عوامل زمینه ای، فردی و بین فردی است که در جریان پیشرفت تحصیلی مداخله می کند. یکی از ضرورت های نظام آموزشی، موفقیت در ادامه و گسترش مهارت تحصیلی لازم در دانش آموزان است. بدون شک شناخت عوامل موثر در پیشرفت تحصیلی از اساسی ترین اهداف هر نظام آموزشی است (هاشمی و خروطنی، ۱۳۹۹).

فرسودگی تحصیلی در میان دانش آموزان مدارس، احساس خستگی ناشی از تقاضاها و الزامات تحصیل (خستگی)، داشتن یک حس بدبینانه و بدون علاقه به تکالیف درسی فرد (بی علاقتی) و احساس عدم شایستگی به عنوان یک دانش آموز با کارآمدی پایین به شمار می رود (زانگ و همکاران، ۲۰۰۷). مطالعات مختلف نشان داده اند که فرسودگی تحصیلی به طور منفی با تعهد و عملکرد تحصیلی همبسته است. برخی از پژوهشگران با توصیف رابطه بین فرسودگی و حالات فیزیولوژیکی معتقدند که دانش آموزانی که هیچ تسلطی بر اعمال خود ندارند به سادگی دچار فرسودگی می شوند و معمولاً فاقد توان سازگاری هستند. مفهوم فرسودگی تحصیلی با برخی مفاهیم مانند

مشکل خواب، نگرانی و نشخوار ذهنی همخوانی همپوشی دارد. البته باید دقت کرد وجه تمایز آن‌ها در این است که فشار روانی، خستگی، اضطراب، و علائم افسردگی به موقعیت ویژه و خاصی مربوط نیستند اما فرسودگی تحصیلی وابسته به موقعیت خاص است؛ یعنی فرسودگی تنها در موقعیت مدرسه اندازه‌گیری می‌شود (اهولا و هاکانن، ۲۰۰۷).

فرسودگی تحصیلی به پیامدهای نامطلوبی منجر می‌شود که نه تنها موجب افت تحصیلی، مشروط شدن، عدم کسب تخصص لازم و حتی ترک تحصیل و اخراج دانش‌آموزان می‌شود، بلکه موجب هدر رفتن سرمایه‌های مادی و معنوی آن‌ها و جامعه می‌گردد (ثمری صفا و پوردل، ۱۴۰۱). فرسودگی تحصیلی از جمله مشکلات همه مقاطع تحصیلی بوده که موجب هدر رفتن نیروی انسانی و هزینه‌های صرف شده می‌شود. به زعم کرانی (۱۴۰۰) فرسودگی علاوه بر اثرات منفی که در زمان تحصیل دارد دارای تاثیرات بلندمدت دیگری نیز هست، دانشجویانی که در طی تحصیل دچار فرسودگی می‌شوند در آینده کمتر به وظایف شغلی مسلط بوده، و تمایل به ترک خدمت بالاتری بعد از اشتغال دارند. کوپر و همکاران (۲۰۱۷) معتقدند دانش‌آموزانی که نسبت به درس بی‌علاقه و بی‌انگیزه باشند، به اندازه کافی تلاش نمی‌کنند و این عدم تلاش به نوبه خود به کاهش عملکرد تحصیلی و در نهایت فرسودگی تحصیلی منجر خواهد شد. از طرف دیگر، شکست و ترک تحصیل بیشتری را تجربه می‌کنند و نیز دچار پیامدهای منفی روانی-اجتماعی می‌شوند. خدابنده لو (۱۳۹۵) خستگی جسمی و ذهنی، ترک مطالعه و افت عملکرد تحصیلی را از جمله نشانه‌های فرسودگی تحصیلی دانسته است.

فرسودگی تحصیلی ممکن است منجر به غیبت از مدرسه، انگیزش کمتر برای انجام منظم تکالیف و افزایش درصد ترک تحصیل گردد. می‌توان گفت که موقعیت‌های آموزشی به عنوان محل کار فراگیران محسوب می‌شود، اگر چه فراگیران در موقعیت‌های آموزشی، به عنوان کارمند، کار نمی‌کنند یا شغل خاصی در آنجا ندارند، اما از دیدگاه روانشناختی، فعالیت‌های آموزشی و درسی آن‌ها را می‌توان به عنوان یک کار در نظر گرفت. فرسودگی تحصیلی که پاسخی به دشواری‌های مسیر پیش روی فراگیران است، نتیجه ناهمخوانی میان منابع آموزشی و انتظارات خود و دیگران برای کسب موفقیت تحصیلی است (حسینی لرگانی، ۱۳۹۸).

زندگی تحصیلی از مهمترین دوره‌های زندگی فرد است که بر تربیت و یادگیری ثمربخش و موفقیت‌آمیز اثر می‌گذارد. در زندگی روزانه تحصیلی، دانش‌آموزان با انواع کشاکش‌ها، موانع و فشارهای خاص این دوره از جمله نمرات ضعیف، سطوح تنیدگی، تهدید اعتماد به خود در نتیجه عملکرد، کاهش انگیزش و غیره مواجه می‌شوند (یو و همکاران، ۲۰۱۶). امروزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان در محیط مدارس، به میزان وجدان تحصیلی آنان بستگی دارد. وظیفه مداری از زیرمجموعه‌های وجدان است که جز پنج عامل بزرگ صفات شخصیتی محسوب می‌شود (رستم اوغلی و خشنودنیای چماچایی، ۱۳۹۲). وجدان بهترین پیش‌بینی کننده شخصیت برای عملکرد شغلی، آموزشی، و تحصیلی است (دی‌فابو و بوسونی، ۲۰۰۷). در واقع وجدان یک عامل درونی است که اعمال و افکار انسان را تحت کنترل قرار می‌دهد (میر و هرسکوویچ، ۲۰۰۱).

وجدان نیرویی است که فرد را متعهد می‌کند یک سری رفتارهای معطوف به هدف را در سازمان انجام دهد و نیز افکار و سلیقه‌های متفاوت را برای شکل دهی یک رفتار سازنده همگرا سازد (کابینی مقدم و همکاران، ۱۳۹۸).

سیفی و همکاران (۱۴۰۱) معتقدند دانش‌آموزان با وجدان بالا ممکن است به دلیل تمایل بالا به یادگیری یا اهداف مسلطی که دارند، احتمال موفقیت بالاتری داشته باشند و این امر به شایستگی و پیشرفت آنان در مدرسه کمک می‌کند. دانش‌آموزانی که از وجدان تحصیلی بالایی برخوردارند به طور معمول تکالیف مدرسه را کامل و با جدیت بیشتری انجام می‌دهند و این ویژگی با پیشرفت تحصیلی در ارتباط است. افرادی که از ویژگی وجدان بالا برخوردارند، سخت کار می‌کنند، معدل تحصیلی بالاتر، روابط اجتماعی مثبت‌تر و

¹ - Ahola & Hakanen

² - Cooper

³ - You

⁴ - Academic conscientiousness

⁵ - Di Fabio & Busoni

⁶ - Meyer JP, Herscovitch

متعهدانه تر دارند و افراد با وجدان پایین، عملکرد ضعیفی در درس و کار دارند (موسیوند، ۱۴۰۱). کراتورو و مانتنا (۲۰۱۴) تایید کرده اند که برخورداری از صفت وجدان سبب می شود که دانش آموزان سخت کار کنند، معدل تحصیلی بالاتر، روابط اجتماعی مثبت تر و متعهدانه تری داشته باشند، برعکس افراد با ویژگی وجدان پایین عملکرد ضعیفی در درس و کار دارند (کابینی مقدم و همکاران، ۱۳۹۸). به زعم فطین و همکاران (۱۳۹۹) وجدان یک عامل درونی است که اعمال و اندیشه های انسان را کنترل کرده و با ارزش ها و هنجارهای تقویت شده مرتبط است. نظریه پردازان معتقدند وجدان از یک منبع اساسی نشئت گرفته و بر عملکرد، تقویت باورها، شناخت و انتظارات اثر می گذارد. کومار^۱ و همکاران (۲۰۰۸) معتقدند دانش آموزانی که از ویژگی وجدان تحصیلی بالایی برخوردارند، تکالیف مدرسه را کامل و با جدیت انجام می دهند و این ویژگی با پیشرفت تحصیلی مرتبط است. ژانگ (۲۰۰۳) وجدان را نیرویی دانسته که فرد را متعهد می کند یک سری رفتارهای معطوف به هدف را در سازمان انجام دهد و نیز افکار و سلیقه های متفاوت را برای شکل دهی یک رفتار سازنده همگرا سازد.

ایجاد زمینه برای رشد همه جانبه فرد و تربیت انسان های سالم، کارآمد و مسئول برای ایفای نقش در زندگی فردی و اجتماعی از جمله اهداف و وظایف آموزش و پرورش است. از آنجایی که دانش آموزان به عنوان رکن اساسی نظام آموزشی کشور، در دستیابی به اهداف نظام آموزشی نقش و جایگاه ویژه ای دارند، توجه به این قشر از جامعه از لحاظ آموزشی و تربیتی، باروری و شکوفایی هر چه بیشتر نظام آموزشی و تربیتی جامعه را موجب می گردد. با این وجود از کل دانش آموزانی که وارد سیستم آموزش و پرورش می شوند، تعداد کمی از تحصیلی دانش آموزان آن در دوره های مختلف دارای بیشترین و بالاترین رقم باشد. اما همواره مهمترین نگرانی معلمان، مسئولان آموزش و پرورش و خانواده های دانش آموزان، افت تحصیلی آنان بوده که می تواند ناشی از فرسودگی تحصیلی باشد. در همین راستا در این پژوهش تلاش شد تا به این سوال پاسخ دهد که آیا وجدان تحصیلی بر فرسودگی تحصیلی دانش آموزان تاثیر دارد؟

۲- روش شناسی پژوهش

هدف پژوهش حاضر بررسی تاثیر وجدان تحصیلی بر فرسودگی تحصیلی دانش آموزان مقطع متوسطه شهرستان اردل بود. این پژوهش از نظر هدف کاربردی، از نظر روش توصیفی-همبستگی و از نظر جمع آوری داده ها میدانی است. جامعه آماری پژوهش، کلیه دانش آموزان دوره متوسطه اول شهرستان اردل که تعداد آنها ۱۲۱۰ تن بودند تشکیل دادند. از بین آنها براساس حداقل تعداد نمونه در پژوهش های تحلیل مسیر تعداد ۲۵۰ تن به عنوان نمونه تعیین و به شیوه طبقه ای تصادفی انتخاب شدند. روابی پرسشنامه ها توسط متخصصان تایید و ضریب پایایی، با استفاده از فرمول آلفای کرونباخ برای پرسشنامه وجدان تحصیلی ۰,۷۷ و فرسودگی تحصیلی ۰,۸۱ برآورد شد. جهت بررسی فرضیات پژوهش از مدل معادلات ساختاری و رویکرد کمترین مربعات جزئی استفاده گردید. در ادامه، به منظور جمع آوری داده های مورد نیاز، از پرسشنامه های زیر استفاده شد:

پرسشنامه وجدان تحصیلی

این پرسشنامه توسط مک ایلروی و بانتینگ (۲۰۰۲) در ۹ ماده و در قالب طیف هفت درجه ای (کاملاً مخالفم، مخالفم، تا حدودی مخالفم، ممتنع، تا حدودی ممتنع، موافقم و کاملاً موافقم) تهیه شده است. در مقیاس دهی به ترتیب نمرات ۱ تا ۵ به طیف مزبور تعلق گرفت.

پرسشنامه فرسودگی تحصیلی

این پرسشنامه توسط سالما - آروو ناتانن (۲۰۰۵) در ۱۵ ماده و در قالب طیف هفت درجه ای (هرگز، بندرت، گاهی، نظری ندارم، بیشتر مواقع و خیلی از مواقع و همیشه) در سه مولفه خستگی هیجانی، بدبینی و فقدان کارآیی تهیه شده است. در مقیاس دهی به ترتیب

¹ - Croitoru & Munteanu

² - Komar

³ - McIllory & Bunting

⁴ - Salmela-Aro & Naatanen

نمرات ۰ تا ۶ به طیف مزبور تعلق گرفت. گویه های ۳-۶-۹-۱۲-۱۴ و ۱۵ به طور معکوس نمره گذاری می شود. جدول (۱) مولفه ها، تعداد و شماره سوال های پرسشنامه را نشان می دهد.

جدول (۱): مولفه ها، تعداد و شماره سوالات پرسشنامه فرسودگی تحصیلی

مولفه ها	تعداد سوالات	شماره سوالات
خستگی هیجانی	۳	سوالات ۱ تا ۳
بدبینی	۳	سوالات ۴ تا ۶
فقدان کارآیی	۳	سوالات ۷ تا ۹

به منظور تجزیه و تحلیل داده ها در سطح استنباطی از آزمون کلموگراف (نرمالیته) و آلفای کرونباخ (نرم افزار SPSS25) و برای آزمون فرضیه های پژوهش از روش معادلات ساختاری با استفاده از نرم افزار پی ال اس استفاده شد.

۳- یافته های پژوهش

آزمون نرمال بودن توزیع داده های پژوهش

جهت بررسی نرمالیته متغیرهای پژوهش از آزمون کلموگروف-اسمیرنوف استفاده شده است که نتایج آن در جدول (۲) ارائه شده است.

جدول (۲): آزمون نرمال بودن داده های پژوهش آزمون کلموگروف اسمیرنوف

متغیرها	KS (آماره)	سطح معنی داری
وجدان تحصیلی	۰,۱۰۵	۰,۰۵۹
فرسودگی تحصیلی	۰,۱۰۹	۰,۰۵۵

همانطور که نتایج جدول (۲) نشان داده است سطح معناداری آزمون کلموگروف اسمیرنوف در متغیرهای وجدان تحصیلی و فرسودگی تحصیلی در سطح $P < 0,05$ معنادار نمی باشد، لذا فرضیه صفر مبنی بر تبعیت داده ها از منحنی نرمال در سطح اطمینان ۹۵ درصد، رد می شود. بنابراین می توان نتیجه گرفت که توزیع داده ها در متغیرها از توزیع نرمال پیروی نمی کند.

مطابق با الگوریتم تحلیل داده ها در روش PLS پس از برازش مدل های اندازه گیری، برازش، مدل ساختاری پژوهش بررسی می شود. برخلاف مدل های اندازه گیری که در آن روابط بین متغیر مکنون با متغیرهای آشکار مورد توجه است، در بررسی مدل ساختاری روابط بین متغیرهای مکنون با همدیگر تجزیه و تحلیل شده و معیارهای ضرایب معناداری t-values معیار R Squares یا R^2 ؛ معیار استون گیزر Q^2 برای برازش مدل ساختاری بررسی شد.

جدول (۳): معیار R^2 و معیار استون گیزر Q^2

مولفه ها	R^2	Q^2
وجدان تحصیلی	۰,۳۳؛ ۰,۱۹ و ۰,۶۷	مقادیر ۰,۰۲؛ ۰,۱۵ و ۰,۳۵
فرسودگی تحصیلی	۰,۸۶۱	۰,۶۰۸
	۰,۹۲۲	۰,۷۳۸

- معیار R^2 یا ضریب تعیین نشان دهنده تاثیر یک متغیر مستقل بر یک متغیر وابسته در مدل می باشد. هر چه مقدار تاثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته بیشتر باشد برازش مدل بهتر است. تروچیلو (۲۰۰۹) سه مقدار ۰,۱۹؛ ۰,۳۳ و ۰,۶۷ را به عنوان مقادیر ضعیف، متوسط

و قوی برای برازش مدل معرفی کرده است. با توجه به یافته‌های جدول (۳) از آنجایی که مقدار ضرایب تعیین در این پژوهش برای متغیرهای وجدان تحصیلی ۰,۸۶۱ و فرسودگی تحصیلی ۰,۹۲۲ بوده است که در هر دو متغیر مقدار ضریب تعیین (قدرت پیش‌بینی کنندگی) بیش از حد قوی می‌باشند.

- معیار Q^2 توسط استون و گیزر (۱۹۷۵) معرفی شده است. این معیار قدرت پیش‌بینی مدل را نشان می‌دهد. در این خصوص سه مقدار ۰,۰۲، ۰,۱۵ و ۰,۳۵ تعیین شده که به ترتیب نشان دهنده قدرت پیش‌بینی ضعیف، متوسط و قوی می‌باشد. بر اساس یافته‌های جدول (۳) از آنجایی که مقادیر Q^2 به دست آمده برای متغیرهای وجدان تحصیلی ۰,۶۰۸ و فرسودگی تحصیلی ۰,۷۳۸ بوده است که هر دو مقدار بالاتر از مقدار استاندارد (۰,۳۵) می‌باشد بنابراین قدرت پیش‌بینی کنندگی وجدان تحصیلی و فرسودگی تحصیلی به کمک متغیرهای مستقل بیش از حد قوی می‌باشد.

فرضیه پژوهش: وجدان تحصیلی دانش‌آموزان دوره متوسطه بر فرسودگی تحصیلی آنان اثر منفی دارد.

جدول (۴): بر آورد ضرایب معناداری تاثیر وجدان تحصیلی بر فرسودگی تحصیلی

مسیر	ضریب اثر	خطای انحراف استاندارد	T-Value (نسبت بحرانی)	سطح معناداری
وجدان تحصیلی بر فرسودگی تحصیلی	-۰,۵۳۳	۰,۱۰۱	-۵,۲۳	۰,۰۰۰

داده‌های جدول (۴) نشان داده است که مقدار t بدست آمده (-۵,۲۳) در خصوص تاثیر وجدان تحصیلی بر فرسودگی تحصیلی در سطح $P < ۰/۰۱$ معنادار می‌باشد؛ یعنی وجدان تحصیلی دانش‌آموزان دوره متوسطه بر فرسودگی تحصیلی آنان تاثیر داشته و ضریب اثر آن $(\beta = -۰,۵۳۳)$ بوده است. از آنجایی که تاثیر از نوع منفی می‌باشد بنابراین با افزایش میزان وجدان تحصیلی دانش‌آموزان از فرسودگی تحصیلی آنان کاسته خواهد شد.

۴- نتیجه گیری

یافته‌های پژوهش (جدول ۴) حاکی از آن است که در تاثیر وجدان تحصیلی دانش‌آموزان بر فرسودگی تحصیلی آنان، چون ضریب مسیر محاسبه شده معنادار است بنابراین می‌توان گفت وجدان تحصیلی بر فرسودگی تحصیلی تاثیر دارد و از آنجایی که علامت این ضریب مسیر منفی می‌باشد پس تاثیر مذکور از نوع معکوس است. این بدان معنا است که با افزایش وجدان تحصیلی در دانش‌آموزان از میزان فرسودگی تحصیلی آنان کاسته خواهد شد. پس با توجه به نتایج فرضیه تاثیر منفی وجدان تحصیلی بر فرسودگی تحصیلی دانش‌آموزان دوره متوسطه اول شهرستان اردل در این پژوهش تایید می‌گردد.

این یافته پژوهش با یافته‌های فضلی و فولادچنگ (۱۳۹۸) همخوانی دارد. آن‌ها نتیجه گرفتند که وجدان تحصیلی تاثیر مثبت بر اهداف پیشرفت و تاثیر منفی مستقیم بر فرسودگی تحصیلی دارد. در نتیجه وجدان تحصیلی به طور مستقیم و با افزایش دو جهت‌گیری هدف تسلط‌گرایشی و عملکرد گرایشی می‌تواند فرسودگی تحصیلی را کاهش دهد. فطین و همکاران (۱۳۹۹) تاثیر منفی وجدان تحصیلی بر فرسودگی تحصیلی را تایید نموده‌اند. سیفی و همکاران (۱۴۰۱) نتیجه گرفتند که وجدان تحصیلی با تأثیرگذاری بر سرسختی تحصیلی می‌تواند به عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان کمک کند. این تاثیر تا حدی غیرمستقیم است چون فرسودگی تحصیلی با عملکرد رابطه معکوس دارد.

در تبیین این پژوهش می‌توان گفت وقتی وجدان تحصیلی در کار باشد و نیرویی فرد را به سمت اهداف خود هدایت کند همه تلاش خود را انجام می‌دهد تا در راستای تحقق و دستیابی به اهداف گام بردارد. وقتی چنین حالتی شکل گیرد فرسودگی تحصیلی اتفاق نمی‌افتد زیرا فرد از تلاش خود برای موفقیت احساس رضایت کرده و موفقیت‌های کوچک را اسباب دستیابی به موفقیت‌های بزرگتر می‌داند، بنابراین وجدان تحصیلی انگیزه تلاش را در دانش‌آموزان تقویت می‌کند و بر فرسودگی تحصیلی غلبه می‌کنند و بالعکس پایین بودن سطح وجدان تحصیلی از میزان تلاش فرد برای موفقیت و ایستادگی در برابر مشکلات می‌کاهد و این خود می‌تواند سبب فرسودگی تحصیلی گردد.

بر اساس یافته‌های پژوهش مبنی بر تاثیر وجدان تحصیلی بر فرسودگی تحصیلی به نظر می‌رسد تقویت وجدان تحصیلی در دانش‌آموزان می‌تواند منجر به کاهش فرسودگی تحصیلی آنان گردد؛ بنابراین برای تقویت وجدان تحصیلی موارد زیر پیشنهاد می‌گردد:

- مشاورین مدارس و معلمان در کلاس‌های درس با راهنمایی دانش‌آموزان سعی کنند تا آنها را برای سازگاری سازی اهداف با توانمندی‌های خود راهنمایی کنند.
- تقویت راهبردهای یادگیری خودگرا در دانش‌آموزان زیرا این راهبردها سبب هدایت دانش‌آموزان به رهبری و تشخیص رفتار تحصیلی می‌شود. به عبارت دیگر دانش‌آموزان خودشان صحیح را از غلط تشخیص داده و همین سبب تقویت وجدان تحصیلی آنان می‌گردد.
- اجرای مداخلات شناختی رفتاری بر روی دانش‌آموزان می‌تواند سبب تقویت وجدان تحصیلی آنان گردد.
- تقویت اشتیاق تحصیلی در دانش‌آموزان می‌تواند منجر به تقویت وجدان تحصیلی گردد. دانش‌آموزانی که احساس کنند از طرف والدین، دوستان و یا معلمان مورد حمایت قرار می‌گیرند با اعتماد به نفس بالاتری تکالیف خود را انجام می‌دهند و در مقابل مسائل و چالش‌های مدرسه ایستادگی بیشتری دارند.

۵- منابع

- ثمیری صفا، جعفر و پوردل، مژگان. (۱۴۰۱). آرایه مدل فرسودگی تحصیلی براساس جو عاطفی خانواده، سرمایه روانشناختی، هدف‌گرایی، اهمال کاری و درگیری تحصیلی دانشجویان کارشناسی ارشد. فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی ۱۳(۴۹): ۱۳۱-۱۶۲.
- حسینی لرگانی، مریم. (۱۳۹۸). ارزیابی تأثیر فرسودگی تحصیلی بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان نظام آموزش عالی کشور. مطالعات اندازه‌گیری و ارزشیابی آموزشی ۹(۲۵): ۲۲۹-۲۵۴.
- خدابنده لو، حسین. (۱۳۹۵). رابطه‌ی کیفیت زندگی در مدرسه و جو کلاس با فرسودگی تحصیلی دانش‌آموزان، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، رشته مشاوره، دانشگاه محقق اردبیلی
- رستم اوغلی، زهرا، و خشنودنیای چماچایی، بهنام. (۱۳۹۲). مقایسه وجدان تحصیلی و فرسودگی تحصیلی در دانش‌آموزان با و بدون ناتوانی یادگیری. ناتوانی‌های یادگیری، ۲(۳) (پیاپی ۶)، ۱۸-۳۷.
- سیفی، فردین؛ حجازی، مسعود؛ صبحی، افسانه و کیانی، قمر. (۱۴۰۱). رابطه‌ی هوش معنوی و وجدان تحصیلی با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان با نقش واسطه‌ای سرسختی تحصیلی پژوهش در دین و سلامت، ۸(۱): ۶۵-۸۰.
- طلایی، ابراهیم و بزرگ، حمیده. (۱۳۹۳). تبیین ضرورت تربیت اولیه کودک (پیش از دبستان) مبتنی بر سنتز پژوهی شواهد تجربی معاصر، فصل‌نامه تعلیم و تربیت، شماره ۱۲۲، ۹۲-۱۱۷.

فضلی، علی و فولادچنگ، محبوبه. (۱۳۹۸). رابطه وجدان تحصیلی با فرسودگی تحصیلی: نقش واسطه‌گری اهداف پیشرفت. دوماهنامه علمی- پژوهشی راهبردهای آموزش در علوم پزشکی. ۱۲ (۳): ۹۷-۸۵

فطین، شهاب؛ حسینیان، سیمین؛ اصغر نژاد فرید، علی اصغر و ابوالمعالی الحسینی، خدیجه. (۱۳۹۹). ارزیابی مدل نقش مهارت حل مسئله اجتماعی و سرمایه روانشناختی بر فرسودگی تحصیلی با میانجیگری وجدان تحصیلی و کمک طلبی تحصیلی، روانشناسی تربیتی، ۱۶(۵۶): ۳۱-۵۶.

کابینی مقدم، سلیمان؛ انصارفومنی، غلامحسین؛ حجازی، مسعود و اسدزاده، حسن. (۱۳۹۸). مقایسه اثربخشی آموزش راهبردهای یادگیری خودگردان و کمک خواهی بر افزایش سرزندگی تحصیلی و وجدان تحصیلی دانش آموزان اهل کار، پژوهش رد یادگیری آموزشگاهی و مجازی، ۷(۳): ۷۷-۸۸.

کرانی، زهرا. (۱۴۰۰). تحلیل رابطه احساس خودکارآمدی با فرسودگی تحصیلی دانشجویان دانشگاه رازی کرمانشاه. دوماهنامه علمی- پژوهشی راهبردهای آموزش در علوم پزشکی. ۱۴ (۱): ۲۳-۳۴

موسیوند، محبوبه. (۱۴۰۱). تدوین مدل وجدان تحصیلی و حل مسئله بر تفکر انتقادی دانشجویان با میانجیگری مهارت‌های ارتباطی، علوم روانشناختی، ۲۱(۱۰۹): ۸۹-۱۰۶.

هاشمی، نظام، و خروطی، فاطمه. (۱۳۹۹). مقایسه انگیزش تحصیلی، خودتنظیمی و خود ارزشمندی دانش آموزان تیزهوش و عادی شهر کرج. نوآوری های آموزشی، ۱۹(۷۳): ۱۴۷-۱۶۲.

Ahola, k. & Hakanen, j. (2007). Jobstrain burnout and depressive symptoms: a prospective study among dentists. *Journal of affective disorders*. Vol, 104(1-3), pp:103-10

Cooper AN, Seibert GS, May RW, Fitzgerald M., Fincham FD. (2017). School burnout and intimate partner violence: The role of self-control. *Personality and individual differences*. 2017;112:18-25.

Di Fabio A, Busoni L. Fluid intelligence, personality traits and scholastic success: Empirical evidence in a sample of Italian high school students. *Personality and Individual Differences*. 2007; 43(8): 2095-2104.

Komar, S., Brown, D. J., Komar, J. A., & Robie, C. (2008). Faking and the validity of conscientiousness: A Monte Carlo investigation. *Journal of Applied Psychology*, 93(1), 140.

Meyer JP, Herscovitch L. Commitment in the workplace: Toward a general model. *Human resource management review*. 2001; 11(3): 299-326

You S, Dang M, Lim S A. Effects of student perceptions of teachers' motivational behavior on reading, English, and mathematics achievement: The mediating role of domain specific self-efficacy and intrinsic motivation. *Child & Youth Care Forum*. 2016; 45(2): 221-240

Zhang L.F. Does the big five predict learning approaches? *Personal Individ Differ*. 2003; 34 (8): 1431-1446.

Zhang Y, Gan Y, Cham H. (2007) Perfectionism, academic burnout and engagement among Chinese college students: A structural equation modeling analysis. *Personality and Individual Differences*. Vol 43, Iss 6, pp: 1529-1540.